

Sygn. akt I C 1244/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marek Jasiński

Protokolant: Jakub Sycz

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2017 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa K. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.

o zapłatę

I. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz K. M. kwotę 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 lipca 2016 r. do dnia zapłaty, przy czym spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia pozostałych;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. koszty procesu znosi wzajemnie pomiędzy stronami.

Sygn. akt I C 1244/16

UZASADNIENIE

Powód: K. M. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanym: (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G. (dalej jako: E.) oraz (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S. ((...)) zażądał zasądzenia na swoją rzecz kwoty 3.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2016 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za zniszczoną żywność oraz zadośćuczynienia za spowodowany rozstrój zdrowia oraz pogorszenie jakości życia odbierające prawo do godnego wypoczynku i niezakłóconego korzystania z mieszkania.

Uzasadniając żądanie powód wskazał m. in., że z pozwaną (...) S.A. w G. łączyła go umowa o dostawę energii elektrycznej do zajmowanego przez siebie lokalu mieszkalnego położonego w S., przy ul. (...). Powód wypowiedział pozwanej przedmiotową umowę (wypowiedzenie doręczono 28 kwietnia 2016 r.) z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia – ze skutkiem na koniec maja 2016 r. W dniu 2 maja 2016 r., pod nieobecność powoda, przedstawiciele pozwanej dokonali demontażu licznika energii elektrycznej, pozbawiając zajmowane przez powoda mieszkanie dostępu do sieci elektrycznej. Z powodu braku zasilania lodówka uległa rozmrożeniu, przez co zepsuciu uległa zawarta w niej żywność o wartości 300 zł. Mimo licznych rozmów telefonicznych z biurem obsługi klienta E., na skutek błędu w systemach teleinformatycznych spółki, monterzy nie widzieli uwag określających termin ponownego przyłączenia licznika. Ostatecznie powód zawarł z E. nową umowę (po zapewnieniu ze strony jej pracowników, iż przyspieszy to ponowny montaż licznika i wznowienie dostaw energii elektrycznej), a licznik zamontowano mu ponownie 11 maja 2016 r. Brak energii elektrycznej w tym czasie spowodował, iż powód pozbawiony był możliwości

godnego wypoczynku, uniemożliwił gotowanie wody i zażywanie ciepłych kąpieli, co skutkowało rozstrojem zdrowia powoda i zwiększeniem trudności w jego skutecznym leczeniu. Pozwana Hestia odpowiada natomiast in solidum z E., jako jej ubezpieczyciel z tytułu odpowiedzialności cywilnej.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że kwestionuje powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości. Podniosła, iż powód nie udowodnił wysokości szkody, bowiem z przedłożonych przez niego zdjęć żywności nie wynika dokładnie jakie produkty przedstawiają, nie widnieją na nich także typowe oznaki rozmrażanej żywności. Pozwana stwierdziła też, że nie wykazane zostało roszczenie w zakresie zadośćuczynienia, bowiem powód nie wykazał zaistnienia szkody, jej wysokości, ani związku przyczynowo-skutkowego między odłączeniem prądu a ewentualną szkodą. Zakwestionowała też żądanie w zakresie odsetek wskazując, iż nie zostało jej przedstawione wezwanie do zapłaty.

Pozwana Hestia w odpowiedzi na pozew także wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana zakwestionowała powództwo zarówno co do zasady, jak i wysokości. Na wstępie podniosła, iż jej odpowiedzialność ograniczona jest o kwotę wynikającej z umowy ubezpieczenia franszyzy redukcyjnej, która wynosi 300 zł. Ponadto wskazała, iż nie istnieje przepis, który literalnie wskazywałby na dopuszczalność ochrony dóbr osobistych za niewykonanie zobowiązania. W tej sytuacji niewykonania, lub nienależytego wykonania umowy nie da się zakwalifikować jako czynu niedozwolonego, bo odpowiedzialność ta pozostaje w trybie kontraktowym. Pozwana zakwestionowała też, by w związku z odłączeniem energii elektrycznej doszło u powoda do uszkodzenia ciała, czy rozstroju zdrowia, wskazując, że powód nie wykazał tych okoliczności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód był najemcą lokalu mieszkalnego położonego w S., przy ul. (...). W dniu 4 grudnia 2014 r. powód zawarł z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w G. umowę o świadczenie usługi kompleksowej polegającej na sprzedaży energii elektrycznej oraz zapewnieniu świadczenia usługi dystrybucji energii elektrycznej do ww. lokalu. Umowa ta została przez pozwanego wypowiedziana z miesięcznym okresem wypowiedzenia. E. otrzymała wypowiedzenie dnia 28 kwietnia 2016 r.

dowód: bezsporne, nadto: umowa – k. 20-21, pismo E. z 29 kwietnia 2016 r. – k. 22.

Na skutek złożonego przez powoda wypowiedzenia, pozwana E. wszczęła wewnętrzną procedurę odłączenia go od sieci elektroenergetycznej, w ramach której wystawiono dla montażystów zlecenie demontażu licznika energii elektrycznej, które miało być dokonane 31 maja 2016 r. Faktyczny demontaż licznika miał jednak miejsce dnia 2 maja 2016 r., podczas nieobecności powoda (powód powrócił do domu 2 maja wieczorem). Powód w ciągu następnych dni wielokrotnie interweniował za pośrednictwem telefonicznego biura obsługi pozwanej w celu ponownego podłączenia licznika i wznowienia dostaw energii elektrycznej. Większość rozmawiających z nim pracowników E. informowała go, że do zbyt wczesnego demontażu licznika doszło omyłkowo, przeproszała za zaistniałą sytuację i informowała o przyjęciu zgłoszenia reklamacji, na skutek której licznik miał być niezwłocznie z powrotem zamontowany – zapewniano powoda, że jego zgłoszenie będzie traktowane priorytetowo.

dowód: nagrania rozmów powoda z pracownikami infolinii – k. 125 (płyta CD), przesłuchanie powoda – k. 156-156v., potwierdzenie demontażu licznika – k. 25.

Z uwagi na bezskuteczność podejmowanych prób rozwiązania problemu za pośrednictwem infolinii, w dniu 11 maja 2016 r. powód udał się do stacjonarnego punktu obsługi klienta E., gdzie – po zapewnieniu ze strony jej pracownicy, iż przyspieszy to ponowny montaż licznika – podpisał nową umowę, antydatowaną na dzień 10 maja 2016 r.

dowód: umowa – k. 26-27, przesłuchanie powoda – k. 156-156v.

Licznik w lokalu zajmowanym przez powoda zamontowano ponownie w dniu 11 maja 2016 r.

dowód: okoliczności bezsporne.

W dniu 12 maja 2016 r. powód udał się do lekarza otolaryngologa, który zdiagnozował u powoda ostre zapalenie gardła i przepisał F., T. i S.. A..

dowód: recepta – k. 28, przesłuchanie powoda – k. 156-156v., potwierdzenie wizyty – k. 122.

Na skutek braku energii elektrycznej w lokalu powoda uległa rozmrożeniu lodówka wraz z przechowywanymi w niej artykułami spożywczymi. Przez okres pomiędzy demontażem licznika oraz jego ponownym zamontowaniem powód nie mógł korzystać z energii elektrycznej – z uwagi na fakt, że do przedmiotowego lokalu nie jest podłączone przyłącze gazowe, zasilana elektrycznie jest zarówno kuchenka, jak i bojler ogrzewający wodę. W związku z tym powód przez ww. czas musiał myć się w zimnej wodzie, nie mógł przygotowywać sobie ciepłych posiłków, ani napojów, (stołował się poza domem), nie mógł prac odzieży. Nie miał też oświetlenia (korzystał ze świec), nie mógł ładować w domu telefonu, był odcięty od sieci Internet. Na skutek kąpieli w zimnej wodzie zachorował.

Mimo posiadanych środków finansowych pozwalających na zamieszkanie do czasu podłączenia energii elektrycznej w hotelu, K. M. zdecydował się na pozostanie w mieszkaniu, licząc na niezwłoczne podłączenie przez E. licznika i wznowienie dostaw prądu.

dowód: przesłuchanie powoda – k. 156-156v.

Pozwana Hestia w okresie od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. była, wraz (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W., Towarzystwem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. oraz Towarzystwem (...) Spółką Akcyjną w W. ubezpieczycielem pozwanej E. w zakresie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

dowód: okoliczności bezsporne, nadto: polisa wraz załącznikami – k. 72-84, (...) – k. 85-90.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, stanowiący w większości okoliczności bezsporne, Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o przedłożone do akt sprawy dokumenty, nagrania rozmów powoda z pracownikami telefonicznego biura obsługi pozwanej E. a także o przesłuchanie powoda.

Autentyczność i wiarygodność dowodów z dokumentów, a także autentyczność nagrań rozmów powoda z pracownikami pozwanej nie były w toku procesu kwestionowane przez strony, nie budziły również wątpliwości Sądu.

Również dowód z przesłuchania powoda Sąd uznał za w pełni wiarygodny

Powództwo było zasadne w części.

Powód dochodził w niniejszym postępowaniu zapłaty odszkodowania w za zniszczoną – na skutek działania pozwanej E. – żywność, kwocie 300 zł, a także zadośćuczynienia w kwocie 2 700 zł za doznaną krzywdę – rozstrój zdrowia oraz naruszenie dóbr osobistych, upatrując źródła ich naruszenia w podjęciu przez pozwanego czynności faktycznych, które pozbawiły powoda dostępu do energii elektrycznej.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Zgodnie natomiast z treścią art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Uprawnienie żądania zadośćuczynienia dookreśla art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zgodnie z powyższymi przepisami, przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie, są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra, bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Dodatkową przesłanką roszczenia o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest przesłanka winy podmiotu dokonującego naruszenia. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy, odpowiedzialność przewidziana w przepisie art. 448 k.c. oparta jest wyłącznie na tej zasadzie (winy), aczkolwiek niezależnie od jej stopnia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2013 r., IV CSK 188/13).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni popiera stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w (...) w wyroku z dnia 20 marca 2013 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 125/13 (LEX nr 1307424), zgodnie z którym do powstania roszczeń określonych w art. 24 k.c. nie jest wystarczająca sama bezprawność działania sprawcy. Niezbędny jest także skutek tego działania w postaci naruszenia jednego z dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c. To na powódzie spoczywa z mocy art. 6 k.c. ciężar udowodnienia, że swym bezprawnym działaniem pozwany istotnie naruszył jego dobra osobiste i jakie. Na tym, którego dobro zostało naruszone ciąży jednakże obowiązek wykazania, że zachowanie określonej osoby naruszyło jej dobro osobiste.

W ocenie Sądu niezasadna jest argumentacja strony pozwanej, jakoby art. 448 k.c. nie miał zastosowania do odpowiedzialności kontraktowej (a z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu), ponieważ warstwa literalna art. 448 k.c. nie wyłącza jego stosowania również w takim reżimie, przepis ten przewiduje obowiązek naprawienia krzywdy wynikłej z naruszenia dobra osobistego, nie precyzując, czy naruszenie to musi wynikać z czynu niedozwolonego, czy też nie. Ponadto nienależyte wykonanie umowy, w okolicznościach danej sprawy może być także czynem niedozwolonym, na co wskazywał Sąd Najwyższy w wyroku z 17 grudnia 2004 r. (II CK 300/04, OSP 2006, Nr 2, poz. 20). Na potrzebę wprowadzenia regulacji dotyczących zadośćuczynienia w reżimie kontraktowym zwracał także uwagę Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wówczas Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich) w wyroku z 12 marca 2002 r., C-168/00, S. L. v. TUI Deutschland GmbH (...). KG, (...):EU:C:2002:163).

Należy zauważyć, iż w niniejszej sprawie zdarzeniem, z którym związane było dochodzone pozwem roszczenie o ochronę dóbr osobistych powoda takich jak wolność, godność (cześć) i nietykalność mieszkania, był fakt bezprawnego pozbawienia powoda dostępu do energii elektrycznej w zajmowanym przez niego mieszkaniu. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że odpowiedzialnym za ten stan rzeczy jest pozwana E., skoro to jej pracownicy dokonali demontażu licznika energii elektrycznej (co wiązało się z odcięciem lokalu od sieci), a jej działanie było bezprawne. E. w toku rozmów z powodem w sprawie ponownego podłączenia energii elektrycznej powoływała się wprawdzie na zapis ogólnych warunków umów, który pozwalał na dokonanie demontażu licznika energii elektrycznej, a w konsekwencji na odcięcie dopływu energii do lokalu w dowolnym momencie trwania okresu wypowiedzenia, jednakże w ocenie Sądu, nawet gdyby ogólne warunki taki zapis istotnie zawierały, czego nota bene w toku niniejszego procesu pozwany nie udowodnił, to w stosunkach z konsumentem, a taki charakter miała umowa z powodem, tego rodzaju zapis uznać należało za niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a w konsekwencji nie wiążące konsumenta. Zapis umowy, który pozwala przedsiębiorstwu energetycznemu dowolnie określić moment zaprzestania świadczenia usług, w sposób oderwany od ustania bytu prawnego umowy, godzi w zasadę pewności obrotu, jest

sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumenta, który dokonując wypowiedzenia umowy, gdzie okres wypowiedzenia jest precyzyjnie określony, może oczekiwać, że w tym precyzyjnie określonym terminie nastąpi zakończenie jej wykonywania.

Działanie E. zatem pozbawione było podstawy prawnej, a jako takie, nie zasługiwało na przyznanie mu ochrony prawnej.

Sąd uznał jednocześnie, że na skutek bezprawnego działania przedsiębiorstwa energetycznego doszło do naruszenia dobra osobistego powoda, jakim jest prawo do niezakłóconego korzystania z mieszkania. Przypomnieć należy, że przepis art. 23 k.c. zawiera jedynie przykładowe wymienienie dóbr osobistych podlegających ochronie, zaś ustawodawca określił w nim ich otwarty katalog. Bezprawne wstrzymanie dostaw tzw. mediów, w tym energii elektrycznej do lokalu mieszkalnego może być oceniane właśnie jako tego rodzaju naruszenie. Powoduje to bowiem znaczną ingerencję w możliwość niezakłóconego korzystania z mieszkania.

W związku z powyższym Sąd, na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 i art. 23 k.c. zasądził od pozwanych, w tym pozwanego ad. 2 jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej E., in solidum na rzecz powoda kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych.

Odnosząc się natomiast do żądania zadośćuczynienia za rozstrój zdrowia, Sąd uznał, iż żądanie to jest natomiast niezasadne. Przede wszystkim, jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego, odłączenie energii elektrycznej do lokalu zajmowanego przez powoda nastąpiło 2 maja 2016 r. Powód zgłosił się do lekarza 12 maja 2016 r., skarżąc się, że od tygodnia narastają u niego objawy ostrego zapalenia gardła. Powód nie wykazał jednak bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy odłączeniem prądu a wystąpieniem u niego infekcji gardła, choćby składając wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lekarza internisty.

Powód przyznał, że do dnia ponownego podłączenia w lokalu mieszkalnym, tj. do 11 maja 2016 r. pozostał w tym lokalu, mimo iż brak energii elektrycznej powodował brak ciepłej wody użytkowej, brak możliwości ugotowania i przyrządzenia ciepłego posiłku. Mimo, iż negatywne następstwa dla zdrowia powoda narastały, mimo iż, jak sam przyznał, stać było go na zamieszkanie w tym czasie w hotelu, zdecydował się w dalszym ciągu pozostać w zajmowanym lokalu, mimo zagrożenia dla zdrowia. Powód przyczynił się zatem w znacznym stopniu do zwiększenia rozmiarów szkody polegającej na powstaniu rozstroju zdrowia, co powodowało również konieczność stosownego, znacznego zmniejszenia obowiązku jej ewentualnego naprawienia (art. 362 k.c.).

Reasumując, Sąd roszczenia w tym zakresie nie uwzględnił.

Podobnie niezasadne było żądanie odszkodowania. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż na skutek odłączenia prądu w lokalu powoda z pewnością doszło do rozmrożenia przechowywanej w lodówce żywności. Powód nie wykazał jednak konkretnej wysokości powstałej w ten sposób szkody.

Należy podkreślić, iż zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć też trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia Sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu,

chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (orzeczenie SN z 28 kwietnia 1975 r., sygn. akt III CRN 26/75).

W niniejszej sprawie powód na okoliczność poniesienia ww. szkody przedstawił jedynie dokumentację fotograficzną, na podstawie której Sąd nie był jednak w stanie ocenić jakie konkretnie środki spożywcze uległy zniszczeniu na skutek rozmrożenia, ani też jaka była ich wartość. Okoliczność ta nie wynika także z zeznań powoda, w których stwierdził on jedynie, że „ma świadomość kosztową dokonywanych przez siebie zakupów”. Powód nie tylko nie przedstawił dowodów zakupu (paragony, faktury) żywności, bądź innych środków dowodowych, z których wynikałaby wartość zniszczonych produktów, ale nawet nie wskazał jaka konkretnie żywność uległa zepsuciu. Tym samym Sąd uznał roszczenie w tym zakresie za niewykazane co do wysokości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc je wzajemnie między stronami. Sąd miał przy tym na uwadze, że roszczenie powoda, w znacznej części zasadne, w przeważającej części dotyczyło zadośćuczynienia, przy czym art. 448 k.c. jego wysokość określa jako „odpowiednią sumę”. Roszczenie to zatem ma charakter w znacznej mierze ocenny i trudno jest na etapie formułowania żądania pozwu precyzyjnie określić jego wysokość. Sąd miał również na uwadze, że oboje pozwani korzystają ze stałej obsługi prawnej. Uzasadniało to, zdaniem Sądu wzajemne zniesienie pomiędzy stronami kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1244/16

ZARZĄDZENIE

Dnia 26 lipca 2017 r.

1. (...);

2. (...)

3. (...)

(...)